

Tot bloei komen

Tekst: dr. C.M.A. van Ekris

***Human Flourishing* gaat erover dat het menselijk leven ‘tot bloei komt’, ‘uit de knop komt’. Je kunt ook zeggen: het gaat over ‘het goede leven’. In het Cornelis Graafland Centrum verdiepen we ons in deze kwalificatie van het leven.**

In een Zoombijeenkomst, met in ons aandachtsgebied vooral praktisch theologen, spraken we met psychiater en theoloog dr. Piet Verhagen over het begrip *Human Flourishing*. Ik maak direct excuses voor de Engelse term, maar ik gebruik die omdat het begrip amper vertaalbaar is.

Wanneer je zegt dat deze over ‘het goede leven’ gaat, beginnen gelijk de intrigerende kwesties. Is het christelijke leven bijvoorbeeld te vereenzelvigen met een goed leven, en leidt dat tot bloei? Dat zeggen we toch vaak tegen elkaar, ook in de catechese en in het missionaire gesprek, dat het leven in en vanuit Christus heilzaam is? Is heilzaam een andere term voor *human flourishing*? Of zijn dat verschillende begrippen? Gaat het ene over het psychologische en het andere over het theologische/geestelijke? Of is het onnatuurlijk die twee uit elkaar te houden?

Gezondheid

Piet Verhagen leidde ons kundig door de vragen. In de psychiatrie, zei hij, wordt een steeds omvattender begrip van gezondheid gebruikt. Gezondheid is meer dan de afwezigheid van klinische klachten. Gezondheid is ook meer dan een functioneel en een maatschappelijk herstel (zodat je weer je verantwoordelijkheden op je kunt nemen en weer goed functioneert). Gezondheid gaat ook over een persoonlijke/geestelijke dimensie. Op dat laatste terrein speelt zingeving, betekenis en geloof een rol. Het is goed om die gelaagdheid te beseffen. In onze samenleving, ook in kerken, kan er een eenzijdige focus liggen op gezondheid als genezing van een ziekte (als het verdwijnen van klinische symptomen). Maar dat is reducerend. Gezondheid is omvattender. We kennen immers voorbeelden, soms ook uit het eigen leven, waarin mensen tot geestelijke bloei komen, hoewel ze lichamelijk en maatschappelijk beperkt zijn of minder goed functioneren. En andersom: hoeveel mensen zijn volgens een beperkte definitie ‘gezond’, maar komen amper toe aan enige existentiële en geestelijke verdieping. Ben je dan wel gezond?

Aan de nadruk op de bloei van het menselijke leven kleef ook een risico.

Ander perspectief

Het sterke van de studiebijeenkomst was dat die interdisciplinair was. Aan tafel zaten pedagogen, psychologen, medici en theologen/predikanten. Complexe vraagstukken vereisen verschillende gezichtspunten. Juist als er iets van nieuwsgierigheid is naar het perspectief van de ander, zie je soms dieper en breder. En ook: scherper.

We bespraken ook een theologisch risico van de nadruk op de bloei van het menselijke leven. Kan het bijvoorbeeld ook leiden tot een ‘sacralisering van het zelf’: tot een zo bezig zijn met persoonlijke groei en eigen welbevinden dat de wereld, de ander, en soms zelfs God dat welbevinden moet dienen? De vraag hier tegenover is of het christelijk geloof ons niet juist uit het centrum weg wil hebben. Wil het zo het centrum van ons leven tot een open plek maken waarin Hij ruimte krijgt?

De oude worden

Hoe verhoudt zich dit tot prediking, pastoraat en ook therapie. Dr. Verhagen gaf een voorbeeld. Hij was langdurig met iemand op weg. Op den duur vertrouwde die persoon hem toe: Ik dacht aanvankelijk dat mijn voornaamste verlangen was om ‘weer de oude te worden’. Maar hoe langer we praten en ik ook doorkrijg wie en wat dat eigenlijk is: die ‘oude ik’, begin ik dieper te begrijpen dat ik eigenlijk nooit meer de oude wil worden. In die zin hoeft de taal van het afsterven van het oude en het opgericht worden van het nieuwe in ons, niet strijdig te zijn met ‘tot bloei komen’.

In veel klassieke kunstafbeeldingen staat het kruis van Christus ‘in bloei’. Dat kan dus ook gebeuren met een leven in navolging daarvan. ■

Dr. C.M.A. van Ekris is programmaleider van Areopagus/IZB en coördinator van het aandachtsgebied ‘Prophetie en profetische prediking’ van het Cornelis Graafland Centrum.